

3. Бігун С. Як удосконалити систему підготовки юристів? Державний кваліфікаційний іспит як виправданий досвідом спосіб допуску до юридичної професії // Юридична газета 18 січня 2007 року. — [http://www.yur-gazeta.com/article/864/№1\(85\)](http://www.yur-gazeta.com/article/864/№1(85))

4. Гордієнко О. Малі підприємства: критерії правового статусу і проблеми його вдосконалення // Господарське право. — № 6. — 2002. — С. 8—11.

5. Кужель О. «Про роль малого бізнесу в регіональному соціально-економічному розвитку».

Т. О. Лузанська,
науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії
з проблем профілактики і розслідування злочинів
Харківського національного університету внутрішніх справ

СВІТОВІЙ ДОСВІД ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ТА ЮРИСТІВ

Дистанційне навчання — визнана форма юридичної освіти у світі. В тому чи іншому вигляді елементи сучасних інформаційно-комунікаційних технологій використовуються для підготовки, перепідготовки, вдосконалення, самонавчання кадрів відповідного профілю в усіх навчальних закладах, практичних органах, офісах, професійних асоціаціях у провідних країнах. За кількістю осіб, що проходять різні форми електронного (дистанційного) навчання юридичного спрямування, інноваційні форми навчання не поступаються традиційним. Безумовно, основною формою підготовки юристів та правоохоронців залишається традиційне очне навчання, втім, як засіб супроводження очного навчання, вдосконалення кваліфікації, перепідготовки кадрів, як засіб навчання протягом всього професійного життя (lifelong learning), інноваційні електронні форми навчання вже переважають традиційну форму. І ця тенденція стає все більш помітною. Особливо яскраво тенденції домінування електронного юридичного навчання виявляються у США та Великобританії.

Історія застосування комп'ютерного навчання засобами каналів передачі інформації для поліцейських в окремих навчальних закладах — «піонерах» інноваційної поліцейської освіти беруть

відлік ще з 70-х років XX-го століття. Перший досвід віддаленого комп'ютерного навчання у Police Training Institute Іллінойського університету Urbana-Champaign (UIUC) мав місце у 1978 році [1, 2]. З цього часу засобами дистанційного навчання було перепідготовлено більше 20 тисяч офіцерів поліції. Засоби організації навчання протягом цих років змінювались: спочатку використовувались спеціально розроблені системи, потім засоби Web-технології. Останнім часом автори навчальних технологій зорієнтовані на модель ресурсно-орієнтованого навчання, коли для вирішення проблемно-практичного завдання офіцеру поліції, що навчається, пропонується широкий спектр (більше 300) спеціалізованих джерел електронної інформації.

Дистанційна форма навчання знаходить підтримку на рівні впливових міжнародних організацій. Так, за програмою «Training for Public Security Professionals (AD/BRA/98/D-32)» Департаменту боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів та зі злочинністю ООН (United Nation Office on Drugs and Crime (UNODC)), яку було розпочато у 1998 році у Бразилії, біля 25 тисяч поліцейських пройшли навчання за очною формою, а ще 350 тисяч поліцейських пройшли перепідготовку дистанційно [3]. Для підтримки дистанційного навчання у більшості поліцейських академій Бразилії були створені комп'ютерні центри доступу до навчальних матеріалів і навчальних сервісів. Навчальні курси були побудовані за окремими тематичними модулями, як наприклад: ідентифікація нових наркотичних засобів; оцінка ризиків у морських портах, аеропортах, пограничних зонах; техніка огляду транспортних засобів і підозрюваних у скоєнні дорожньо-транспортних подій; оперативно-розшукова діяльність. За програмою дистанційне навчання доповнювалось очними заняттями в поліцейських академіях, які велися у формі звичайних лекцій і практичних занять. Такий варіант змішаного навчання (blended learning) ще раніше у середині 90-х років минулого століття був успішно апробований за аналогічними проектами UNODC у країнах Східної Азії, за якими там **дистанційно пройшли перепідготовку більше 1 мільйона співробітників поліції** [3].

Практичну доцільність змішаного навчання, що оформилось у якості самостійної технології навчання відносно недавно, було усвідомлено в організації дистанційного навчання для поліцейських досить давно. Так, навчання поліцейських у графстві Сасекс (Великобританія) організовано у кілька фаз [4]. Якщо за тематичним планом для вивчення окремих тем має бути проведене ознайомлення зі значною кількістю джерел інформації, такі змістовні

блоки оформлюються в електронній формі та надаються до навчання **дистанційно**. В інших випадках застосовується традиційна форма відвідування занять.

Розширення варіативності та кількісних пропозицій у підготовці працівників поліції та фахівців з кримінального права базується не лише на бажанні відповідних тренінг-центрів та навчальних закладів зміцнити своє фінансове становище, а, що більш важливо, на прогностичному вивченні потреб у відповідних фахівцях у найближчій перспективі. Так, експерти Департаменту Праці США прогнозують у 2010 році зростання потреб у фахівцях з кримінального права на 32 % (у зв'язку із прогнозованим розширенням системи виправних закладів, а також сектору забезпечення приватної безпеки) [5].

Дистанційна форма поліцейської та юридичної освіти широко використовує засоби модуляризації навчання. Особливо це помітно у варіантах перепідготовки та підвищення кваліфікації. Особам, що зацікавлені у вдосконаленні або перекваліфікації за окремим вузьким напрямком діяльності, надається змога вибору із сотень різноманітних навчальних модулів. У сполученні з існуванням віртуальних тренувальних поліцейських центрів та поліцейських порталів, де сконцентровані посилки на різні пропозиції щодо вибору потрібних курсів, такі можливості тренінгу за широким спектром проблемно-практичних аспектів діяльності поліцейських та інших фахівців у сфері кримінального права **створюють підґрунтя для розбудови засобів зручного навчання на протязі всього професійного життя (lifelong learning)**.

Вирішення проблеми фізичного контакту між викладачем та особою, що навчається, знаходиться у достатньо широкому діапазоні рішень. Частина форм навчання зорієнтована на розподіл форм навчання за змістом [3, 4, 6, 8], в інших випадках передбачено застосовувати короткі очні сесії, як за правило, для забезпечення контролю за якістю засвоювання матеріалу [5, 7], інколи фізичне відвідування занять взагалі вважається непотрібним [9—10]. Природно, що майже всі навчальні заклади провідних країн світу, що готують поліцейських та юристів, застосовують елементи дистанційного навчання та електронні матеріали також у якості супроводження навчання та перепідготовки за дистанційною формою.

Для ефективного вибору з арсеналу педагогічних технологій кращих дидактичних підходів до організації дистанційного навчання у багатьох найбільш технічно досконалих навчальних закладів застосовується широкий спектр можливостей інформа-

ційних та комунікаційних технологій для забезпечення навчальної діяльності. До них відносяться лекції в реальному часі, що транслюються дистанційно по каналах комп'ютерних мереж або супутникового зв'язку, дистанційні обговорення та зворотній зв'язок лектора з навчальною аудиторією у реальному часі, різноманітні засоби комп'ютерного тестування, комп'ютерного моделювання процесів, дистанційна робота у малих проектних групах, надання прав доступу до електронних архівів, електронних журналів та бібліотек, широкий спектр підтримки on-line та off-line комунікацій, оперативний доступ до персональних записів системи управління навчанням, студентського сервісу, бізнес-офісу, електронного каталогу та інші можливості [11].

Окремі юридичні навчальні заклади мають угоди з судовими та правоохоронними установами щодо працевлаштування студентів після закінчення навчання за дистанційною формою. В окремих випадках для цього додатково треба скласти іспити (bar exams) [12].

Література

1. Луганский А. М., Орлов П. И., Ницюк С. П., Белова И. А. Ресурсно-ориентированное обучение и гибридные электронные библиотеки. Материалы Международной конференции «Образование и виртуальность — 2000». — Севастополь, 2000.
2. Roy Walker, John Janssen, Allen Avner. Creating Effective Distance Learning Environments on the World Wide Web for Police and Allied Criminal Justice Personnel, www.cjcentral.com/cjdlc/walker.htm
3. Roy Walker, John Janssen, Allen Avner. How NOT to Use Instructional Computers www.cicentral.com/cidlc/acjs99.htm
4. Training for Public Security Professionals (AD/BRA/98/D-32). www.unodc.org/brazil/en/project_d_32.html
5. About the MSc/PgD in Police Leadership & Management. www.le.ac.uk/criminology/courses/pg/dl/mscplm.html
6. Joint degrees in DMU Leicester, www.dmu.ac.uk/Subjects/Db/jointLei.php
7. Tour IPTM's New Facilities, www.iptm.org/tour.htm
8. LLM Environmental Law [www.dmu.ac.uk/faculties/business and law/law/llm env.jsp](http://www.dmu.ac.uk/faculties/business%20and%20law/law/llm%20env.jsp)
9. Abraham Lincoln University Online Law School, www.alu.edu/law/law.html
10. International Center For Legal Studies, www.legaltutors.com/homepage.htm

11. Crown College. Online degrees for criminal justice, paralegal studies, business administration, public administration, and computer science. www.crowncollege.edu/cloudroom/online_comparisons.php

12. General Bar Examination Statistics www.nwculaw.edu/testimonials_statistics.shtml

А. В. Макаренко,
аспірантка кафедри правового
регулювання економіки,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

КОНЦЕСІЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Функціонування ринкових відносин потребує відповідних форм та методів управління державною власністю. Певні її об'єкти недоцільно передавати в приватну власність через економічну й суспільну значущість та високий рівень прибутковості для держави. Але у держави не завжди вистачає бюджетних коштів для використання та розвитку таких об'єктів. Це стосується також і власності територіальних громад. Досвід багатьох країн з різними політичними та економічними системами, рівнем розвитку ринкових відносин свідчить про те, що одним з найбільш ефективних шляхів забезпечення кількісних та якісних показників використання об'єктів права державної та комунальної власності, які не підлягають приватизації, є залучення до фінансування та управління ними приватного капіталу на концесійній основі.

Концесія — надання з метою задоволення громадських потреб уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору на платній та строковій основі юридичній або фізичній особі (суб'єкту підприємницької діяльності) права на створення (будівництво) та (або) управління (експлуатацію) об'єкта концесії, за умови взяття суб'єктом підприємницької діяльності (концесіонером) на себе зобов'язань по створенню (будівництву) та (або) управлінню (експлуатації) об'єктом концесії, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику [2, с. 9].

Концесійні правовідносини відзначаються складним процесом їх встановлення, який передбачає наступні стадії. Перша стадія